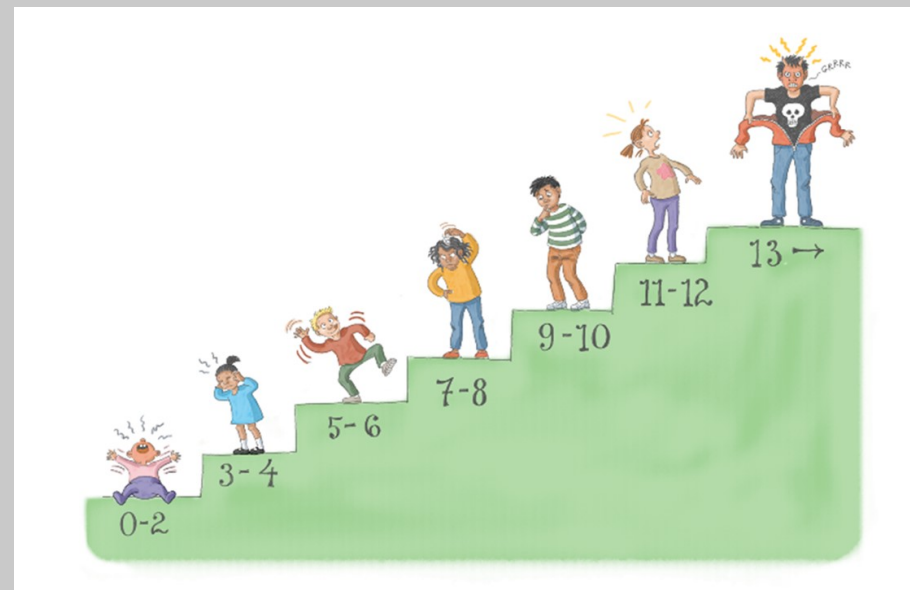

RFMA - Riksförbundet mot alkohol- och narkotikamissbruk

10 februari 2022

Marie Cesares Olsson
Region Örebro län.
Utvecklingsledare

(Illustration: Eva Lindén)

Så här stödjer vi utvecklingen lokalt från länsnivå

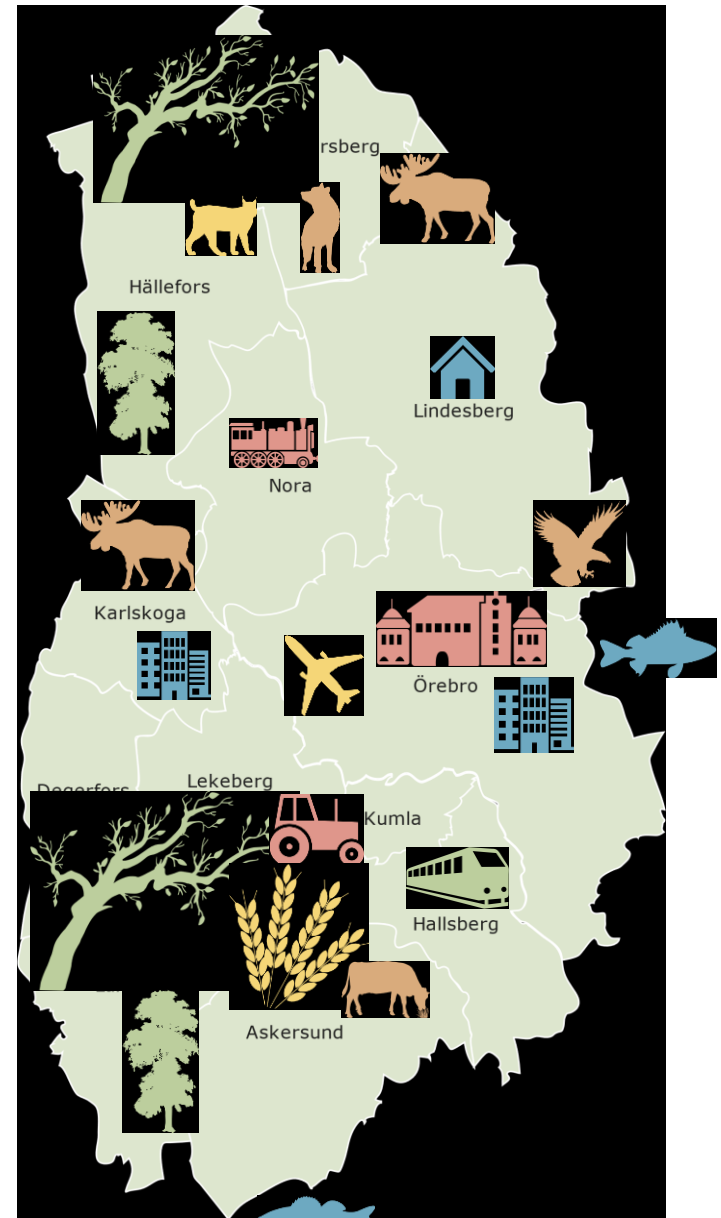
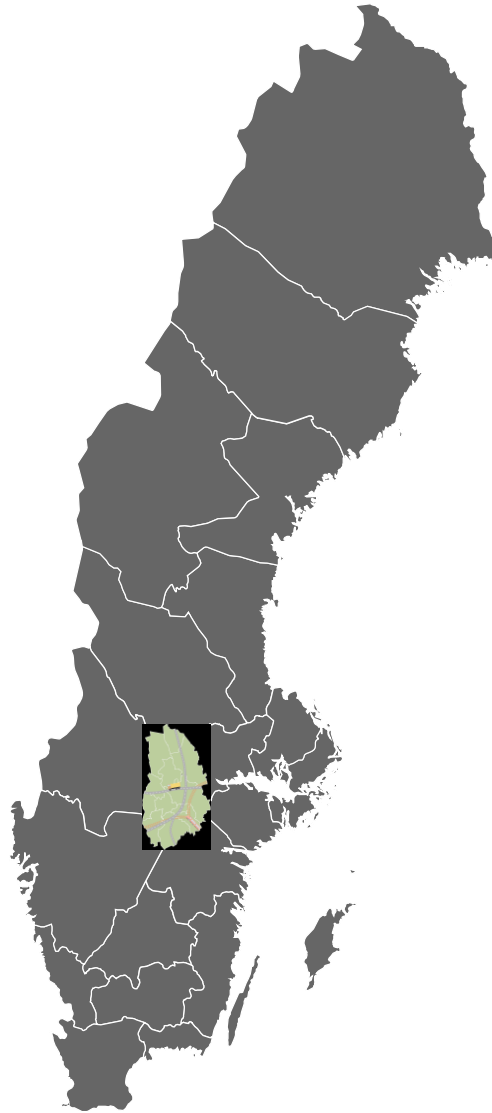
Innehåll

- Samverkan kring föräldraskapsstöd i Örebro län – Bakgrund
- Organisation regionalt och länsdelsvis
- Lokala exempel
- Varför är vi där vi är?
- Några utmaningar
- Nästa steg

Örebro län

- 302 000 invånare
- 12 kommuner
- 6 landskap

Regional och lokal samverkan kring föräldraskapsstödsfrågorna i länet

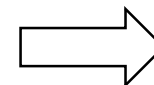
Historik

2008

2010-2012

2016

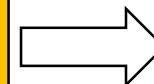
2017

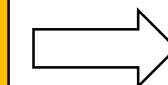
Nätverks Länsamverkan föräldraskapsstöd

Projekt
Föräldrastöds-
utveckling
Regionförbund
et och ÖLL

(Familjecentral)
Jämställt föräldraskap
Barnrätt
Språkutveckling

(Universellt stöd)
Föräldraskapsstödprogram

Familjecentralssamordnare
Systematiskt kvalitetsarbete

Regionala seminarier och konferenser

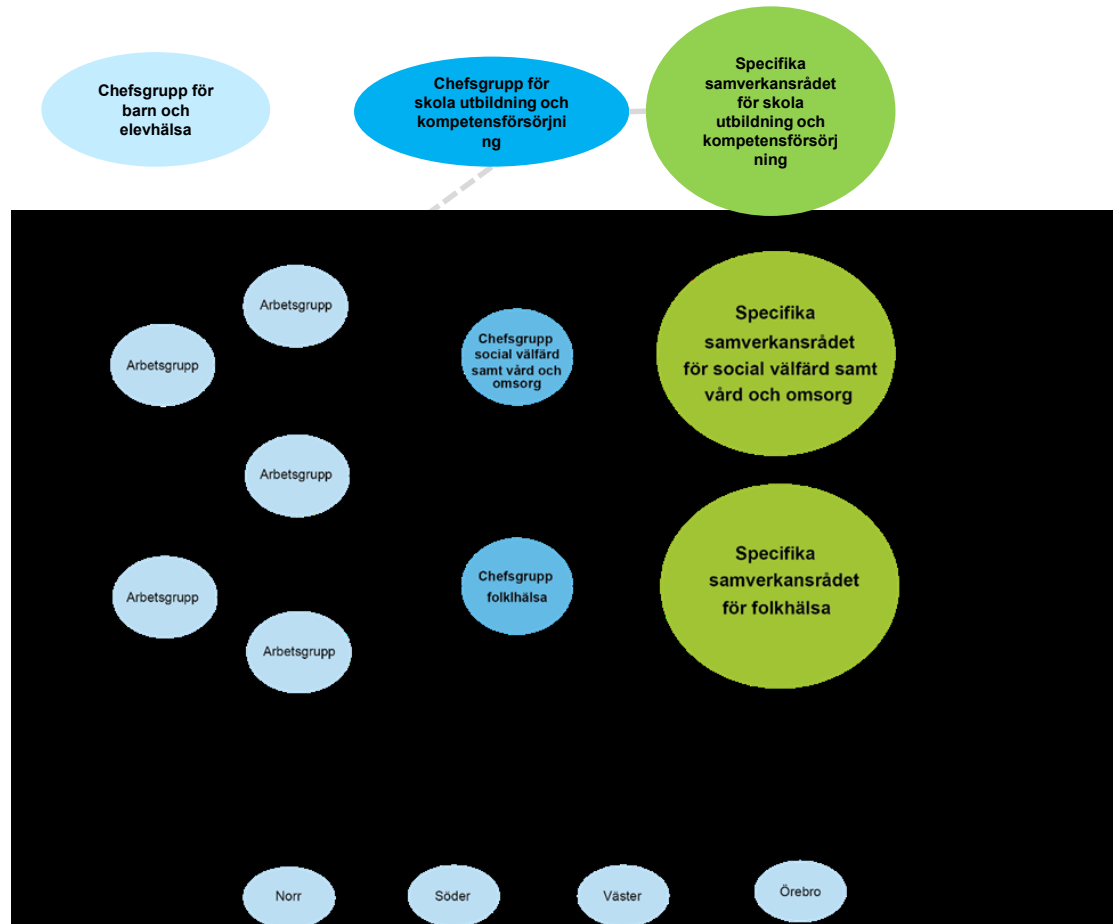
Länsstyrelsen
Örebro län

Samverkansstruktur mellan Region Örebro län och länets kommuner

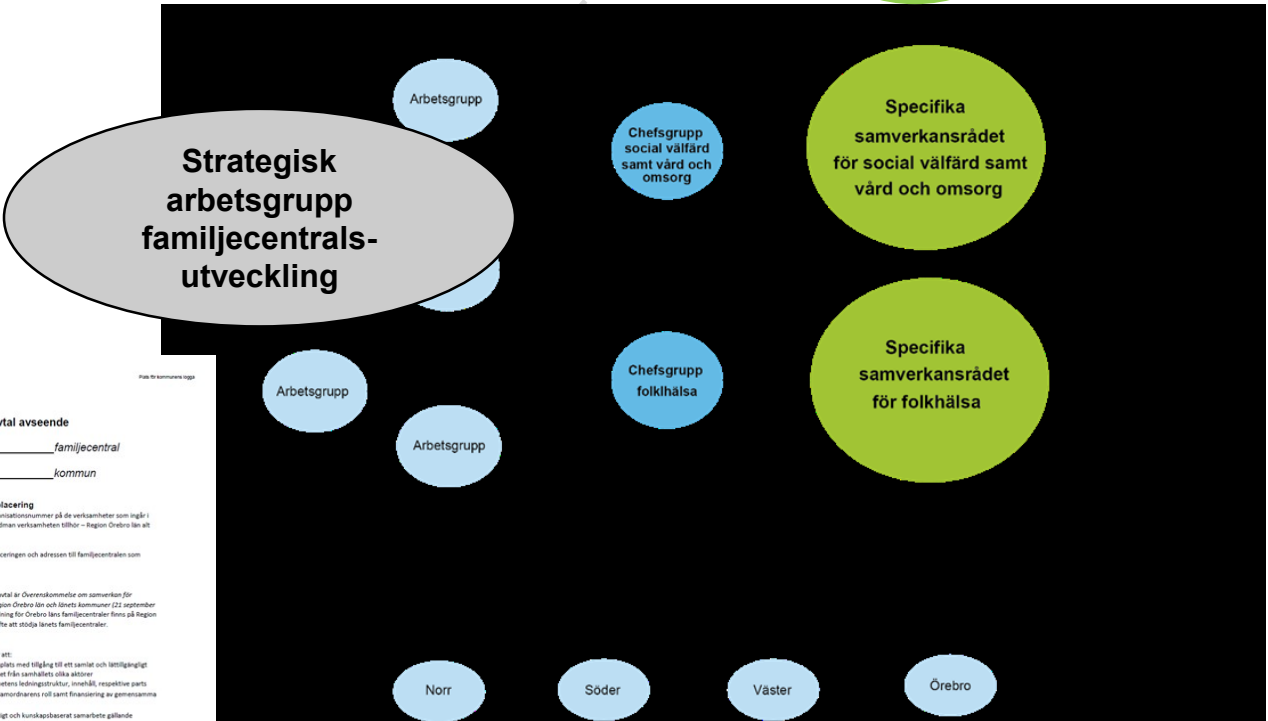
2015

Föräldraskaps
stöd berör
dess tre
samverkans
råd

Föräldraskapsstöd i Samverkansstruktur mellan Region Örebro län och länets kommuner

2017

Region Örebro län

Överenskommelse

Region Örebro län

Samverkansavtal avseende familjecentral i kommun

Avtalsparter och placering
 Här skrivs namn och organisationsnummer på de verksamheter som ingår i avtalet samt vilken huvudsaklig verksamhet tillhör -> Region Örebro län och kommunens namn.

Här skrivs den fysiska placeringen och adressen till familjecentralen som avtalet avser.

Utgångspunkter
 Utgångspunkt för läst avtal är Överenskommelsen om samverkan för familjecentral mellan Region Örebro län och länets kommuner (21 september 2016). Ytterligare vägledning för Örebro län's familjecentraler finns på Region Örebro län's hemsida i syfte att stödja länets familjecentraler.

Syfte med avtalet
 Syftet med detta avtal är att:

- Erbjuda en mötesplats med tillgång till ett samlat och lättillgängligt stöd av god kvalitet från samhällets olika aktörer
- Reglera verksamhetens ledningsstruktur, innehåll, respektive parts ansvarssområde, samordnarens roll samt finansiering av gemensamma resurser
- Skapa ett långsiktigt och kunskapsbaserat samarbete gällande familjecentraler i Örebro län
- Stärka barnets hälsotillstånd och förebyggande hälsoarbete för blivande vårdnadshavare och barnfamiljer
- Stärka arbetet med FN:s konvention för barnets rättigheter
- Stärka arbetet med jämställdhet och jämställd föräldraskap

Familjecentralens uppdrag
 Familjecentralen riktar sig till blivande vårdnadshavare, vårdnadshavare eller andra vuxna med barn 0-6 år. Den är hälsoförebyggande, generell, tvärgående

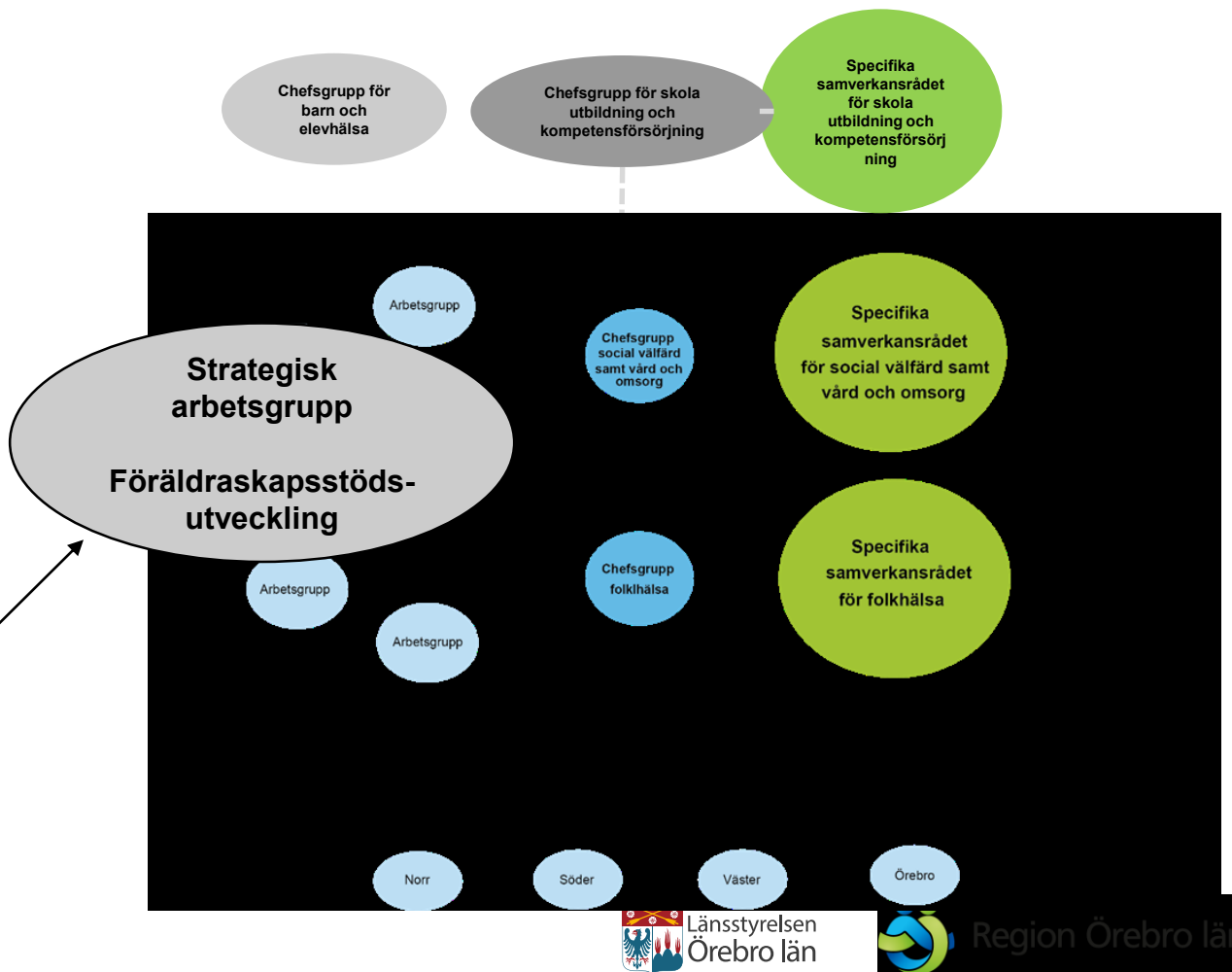
www.regionorebro.se

Regional samverkan för familjecentral
 Överenskommelse mellan Region Örebro län och kommunerna i Örebro län

Föräldraskapsstöd i Samverkansstruktur mellan Region Örebro län och länets kommuner

2018

Strategisk arbetsgrupp för föräldraskapsstödsutveckling

Består av chefsrepresentanter från

• Socialtjänst	Förskola/skola	Folkhälsa
• Hälsa- och sjukvård	Länsstyrelsen Örebro	

Uppdraget

- Utveckling med utgångspunkt från nationella strategin
- Följa upp *Överenskommelsen om samverkan kring familjecentraler*
- Anordna mötesplatser för lärande och erfarenhetsutbyte
- Samordna och stödja utvecklingen av föräldraskapsstödjande program i länet.
- Sammanställa utdata från familjecentraler
- Vid behov: diskussioner om start av nya familjecentraler (sker i första hand lokalt).

Regionen och Länsstyrelsen regionala uppdrag

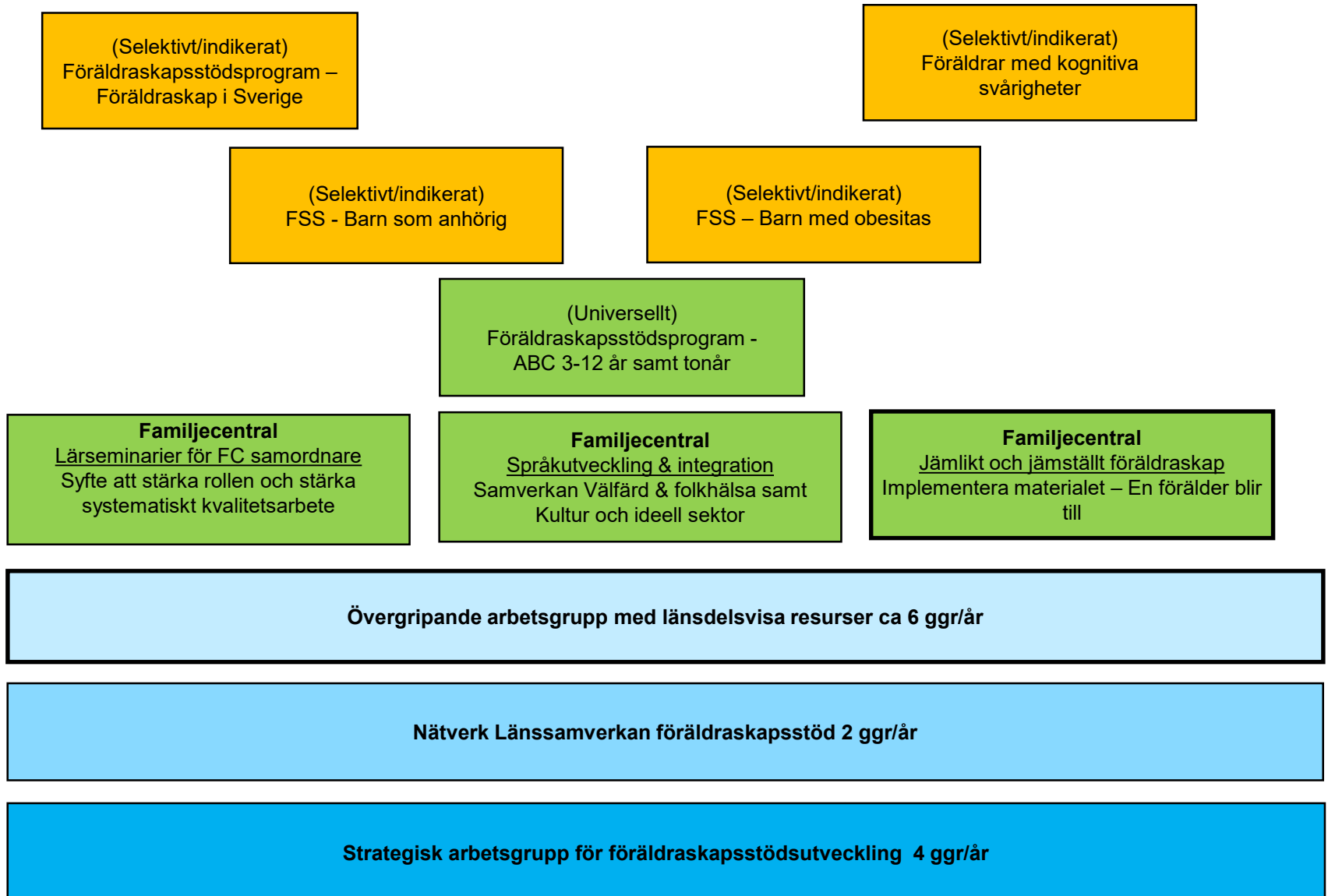
- **Koordinera** ett långsiktigt och hållbart föräldraskapsstödsarbete
- **Vara en länk** mellan det lokala, nationella och det internationella arbetet för att vidmakthålla och **förbättra föräldrastödsarbetet och minska den ojämlika hälsan**
- Erbjud **kunskap och metodstöd** till länets verksamheter tillsammans med berörda samverkanspartner på lokal, regional och nationell nivå
- Utveckla **regional samverkan**
- **Stödja och finnas tillgänglig** för regionala samverkansstrukturen
- **Hålla ihop** – Strategiska och operativa arbetsgrupper, familjecentralssamordnare samt nätverket Länssamverkan föräldraskapsstöd
- **Stödja ländelsvisa/lokala uppdrag**

Mål

Föräldraskapsstödsarbetet i Örebro län

- I länets alla kommuner (territoriet) ska en stödjande organisation finnas (lednings/samverkansgrupp) för föräldraskapsstödsarbetet 0-18 år
- Att alla föräldrar har tillgång till ett evidensbaserat/strukturerat föräldraskapsstödsprogram
- Vidmakthålla och stärka familjecentralens kvalitet

Arbetsgrupper & nätverket i nuläget

Föräldraskapsstödsprogrammsresan!

2017 - Ett behov/fråga lyfts och diskuteras i Länsnätverket

Utvecklingsledare RÖL undersöker

Inget nationell rekommendation finns

2018 - RÖL & Länsstyrelsen bjuder in till arbetsgrupp i syfte att kartlägga & omvärldsbevaka

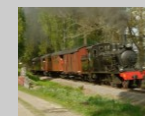
Kartläggning – Vilka program används i länet

Omvärldsanalys – vilka program finns med kriterierna: Evidens, svensk kontext, utbildning i Sverige, kostnadsanalys, långsiktighet, ägarskapet

Arbetsgruppen analyserar resultat och kommer överens om program.

ABC – Alla barn i centrum
På gång ABC
Active Parenting
Connect
ICDP
Familjeverksta'n
Älskade barn
Cope
Otroliga åren
Föräldrawebben
Trippel P
Älskade förbannade tonåring
Föräldrakraft
Family lab
Komet
Föräldralyftet

Resan fortsätter

2020 – 2021
3 genomförda gruppledarutbildningar
11 av 12 kommuner erbjuder minst ett föräldraskapsprogram

2020 Utbildar instruktörer för att bli själv försörjande

2019 Samverkar för utveckling och tar fram en plan för implementering

Länsstyrelsen
Örebro län

Föräldraskap i Sverige

(nyanlända och asylsökande föräldrar)

[Föräldraskap i Sverige - YouTube](#)

Hösten 2020

Lyssnar in ett behov
Förberedelse och Förankring
Kartläggning av behov
Rekrytering gruppledare

Våren 2021

Fortsatt arbete med rekrytering av gruppledare
Framtagande av informationsmaterial
Erbjuda en introduktionstillfälle för gruppledare,
Informationsinsatser riktade mot kontaktpersoner,
stöddressurser, beslutsfattare

Hösten 2021

Gruppledarutbildning – 2 per kommun (genomförs via BRIS)
Genomföra föräldragrupper

Våren 2022

Genomföra ytterligare föräldragrupper
Uppföljning och utvärdering

Varför viktigt att stödja föräldrar?

Skydds- och riskfaktorers betydelse för hälsa

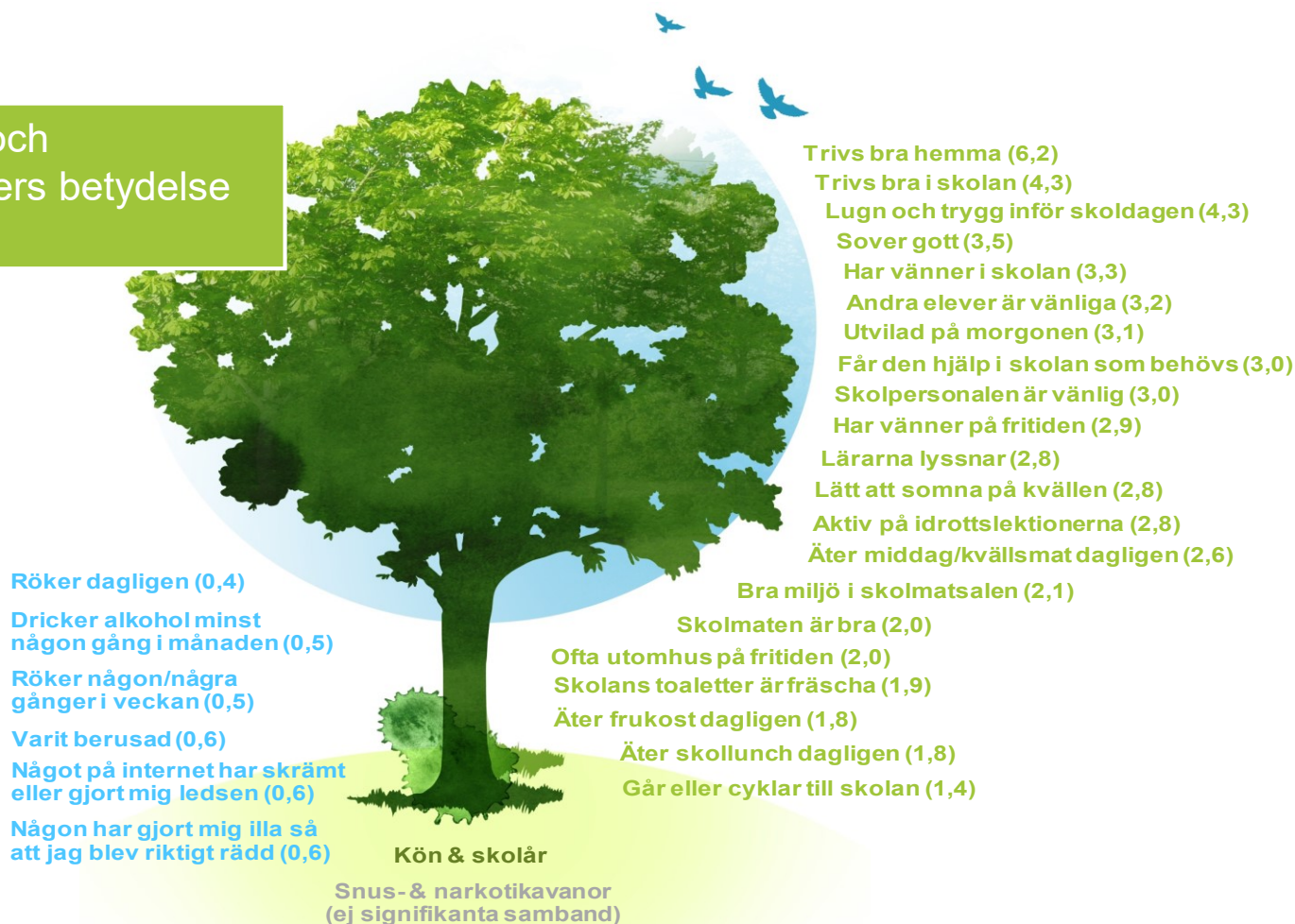

Illustration av sambandet mellan de olika skydds- och riskfaktorer och att må bra dagligen justerat för kön och skolår. Riskfaktorer till vänster om trädet har ett negativt samband och skyddsfaktorer till höger har ett positivt samband med att må bra. Ju högre upp en faktor finns desto starkare är det statistiska sambandet. I parenteserna efter faktorerna redovisas faktorernas köns- och skolårsjusterade Oddsquot (OR). Liv och hälsa ung 2017

Olika starka samband med högt psykiskt välbefinnande

Tjejer

- Tillit till förälder (+)
- Någon att prata med (+)
- Kompisar i skolan (+)
- Fysiskt/psykiskt illa behandlad av vuxen (-)
- Någon att prata med på skolan vid otrygg situation (+)
- Använt narkotika (-)
- Stressad över skolarbete (-)
- Tillit till andra (+)
- Utsatt för sexuella trakasserier i skolan (-)
- Orolig för familjens ekonomi (-)
- Kan påverka i kommunen (+)
- Röker dagligen (-)
- Utsatt för mobbning i skolan (-)
- Utsatt för fysiskt våld i skolan (-)
- Middag dagligen (+)
- Möjlighet att påverka arbetssätt (+)
- Grönsaker dagligen (+)
- Utsatt via digitala medier (-)
- Ej godkända betyg (-)
- Föreningsaktiv (+)
- Fysiskt aktiv (+)
- Trygg ute (+)
- Skolkar (-)
- Sammanboende föräldrar (+)
- Druckit alkohol (-)

Faktorerna är rangordnade efter hur starkt sambandet är med blomstrande psykiskt välbefinnande enligt MHC-SF.

Ju längre upp desto starkare samband.
Ett (+) innebär ett positivt samband och ett (-) ett negativt samband.

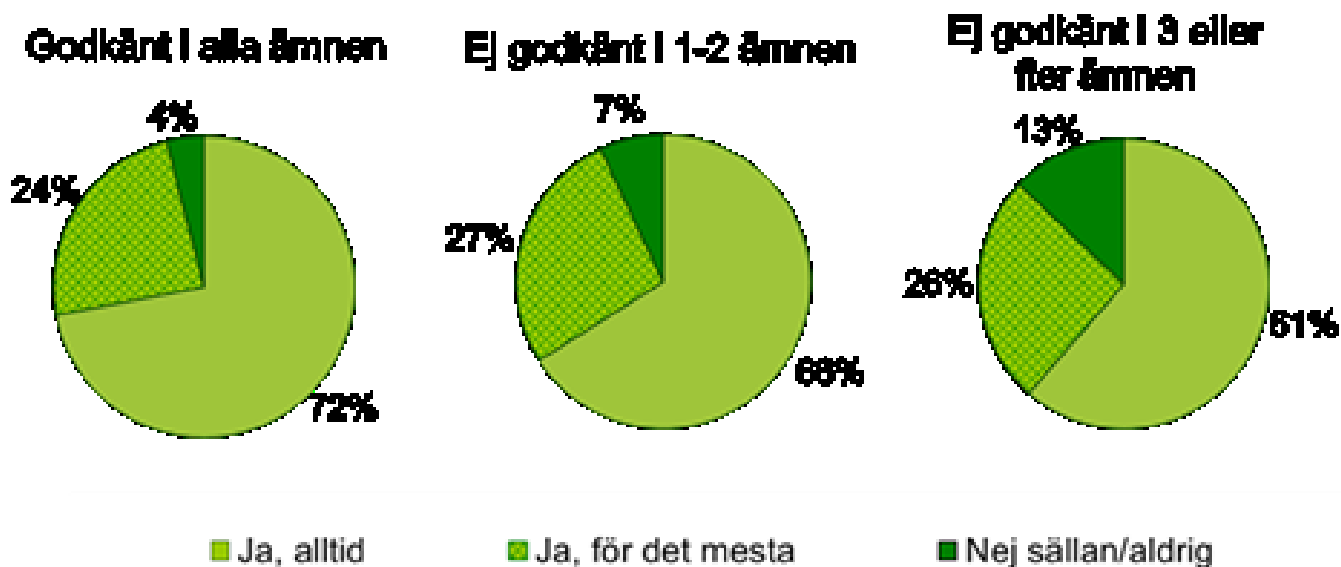
Killar

- Någon att prata med (+)
- Tillit till förälder (+)
- Kompisar i skolan (+)
- Fysiskt/psykiskt illa behandlad av vuxen (-)
- Middag dagligen (+)
- Orolig för familjens ekonomi (-)
- Fysiskt aktiv (+)
- Möjlighet att påverka arbetssätt (+)
- Någon att prata med på skolan vid otrygg situation (+)
- Trygg ute (+)
- Skolkar (-)
- Tillit till andra (+)
- Utsatt för sexuella trakasserier i skolan (-)
- Röker dagligen (-)
- Utsatt via digitala medier (-)
- Stressad över skolarbete (-)
- Använt narkotika (-)
- Kan påverka i kommunen (+)
- Utsatt för fysiskt våld i skolan (-)
- Utsatt för mobbning i skolan (-)
- Grönsaker dagligen (+)
- Föreningsaktiv (+)
- Ej godkända betyg (-)
- Druckit alkohol (-)
- Sammanboende föräldrar (+)

Liv & hälsa ung - Psykiskt välbefinnande; Analysrapport med fokus på skydds-och riskfaktorer (2021)

Samband tillit föräldrar – godkända betyg

Känner du att du kan lita på någon av dina föräldrar när det verkligen gäller?

(Tillit till föräldrar i relation till betyg. Källa: Region Örebro län – Liv och hälsa ung 2017)

Varför är vi där vi är?

- Det har varit en **viktig och prioriterad fråga** inom sociala välfärds- och folkhälsofrågor – från både landsting och Regionförbund
- **Samverkanstradition** i folkhälsofrågor från 90-talet, avtal från 2003
- Funnits med som **fokuserad fråga** i folkhälsoarbetet
- Att vi jobbat **systematiskt och inkluderade**
- **Regionala** stödfunktioner
- Stödfunktioner i **länsdelarna**
- God samverkan - **epidemiologiska underlag**
- Att föräldraskapsstöd är en viktig del i arbete för **måluppfyllelse i skolan**

Några utmaningar

- **Kommunernas ekonomier** – begränsat utrymme för att satsa på främjande och förebyggande arbete
- **Bemanning** – personal slutar eller får ändrade uppdrag
- **Förutsättningar för samverkan** – Olika kommuner/aktörer har olika förutsättningar
- **Tydlighet i styrning och ledning**
- **Coronapandemin** – begränsningar i olika verksamheter, t.ex. familjecentraler

Nästa steg

- **Mandat** från kommunchefer och regiondirektör att vidareutveckla det lokala arbetet med styrning och ledning
- Ta fram en **regional strategi** för föräldraskapsstöd
- Revidera **överenskommelse** – familjecentral
- Instruktörer **ABC Tonår**
- **ABC 0-2 år**
- Stöd till föräldrar med **kognitiva svårigheter**
- Viva **språket** & Viva **tanden** – till fler
- **Förskola/skola** som arena för föräldraskapsstöd
- Kommunikation och marknadsföring (1177 Vårdguiden)
- **Litteratursammanställning, förstudie** för familjecentralsarbetet, underlag för forskningsansökan till **pilotstudie**

Frågestund!

Tack för att du lyssnade!

Marie Cesares Olsson

Region Örebro län
Regional utveckling
Välfärd och folkhälsa
Utvecklingsledare

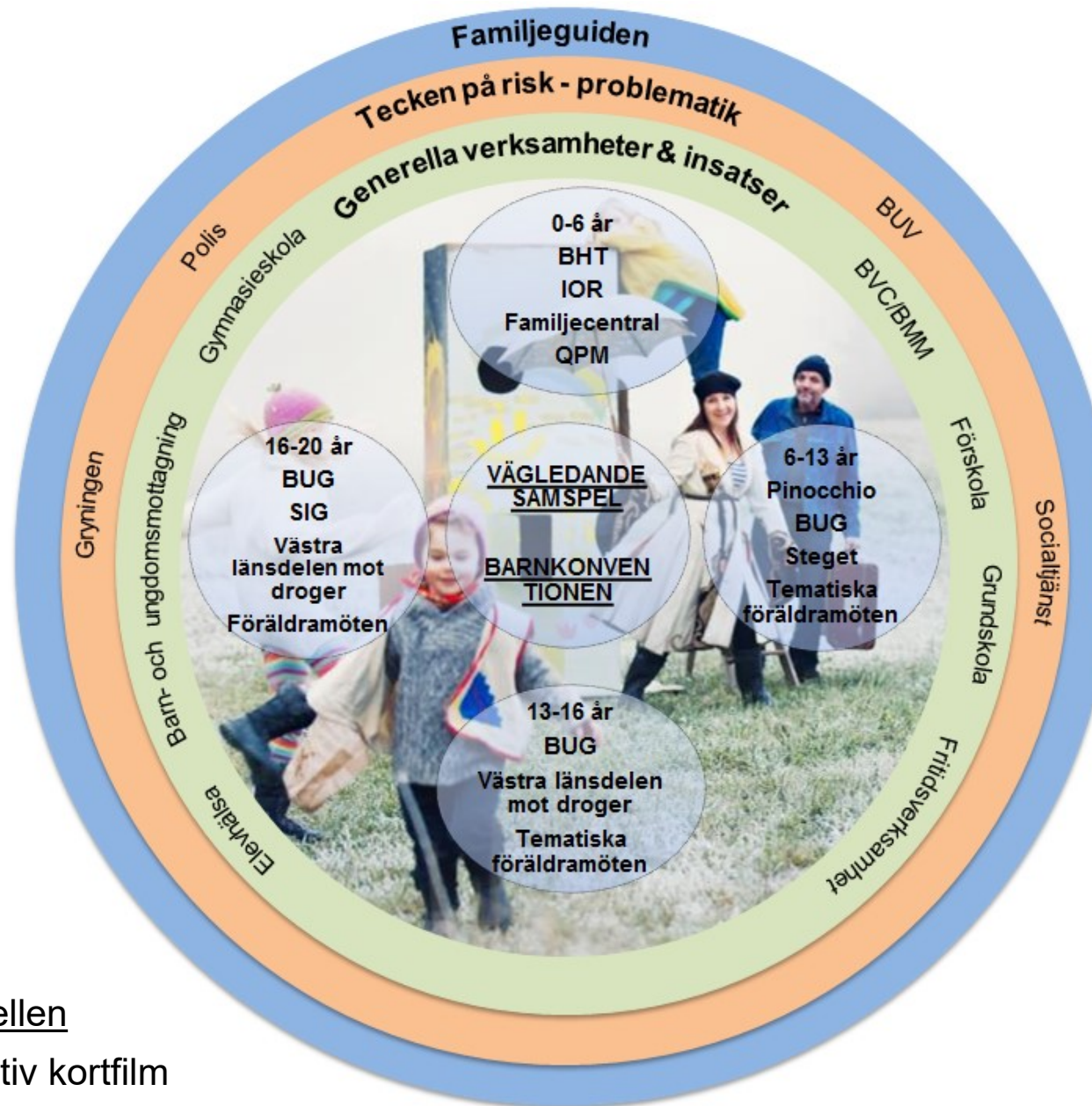

Länsstyrelsen
Örebro län

marie-cesares.olsson@regionorebrolan.se

Samverkan för barnets bästa i Degerfors

www.degerfors.se/degerforsmodellen

Samverkansdokumentet, informativ kortfilm

www.degerfors.se/familjeguiden

Kontaktvägar till rätt stöd

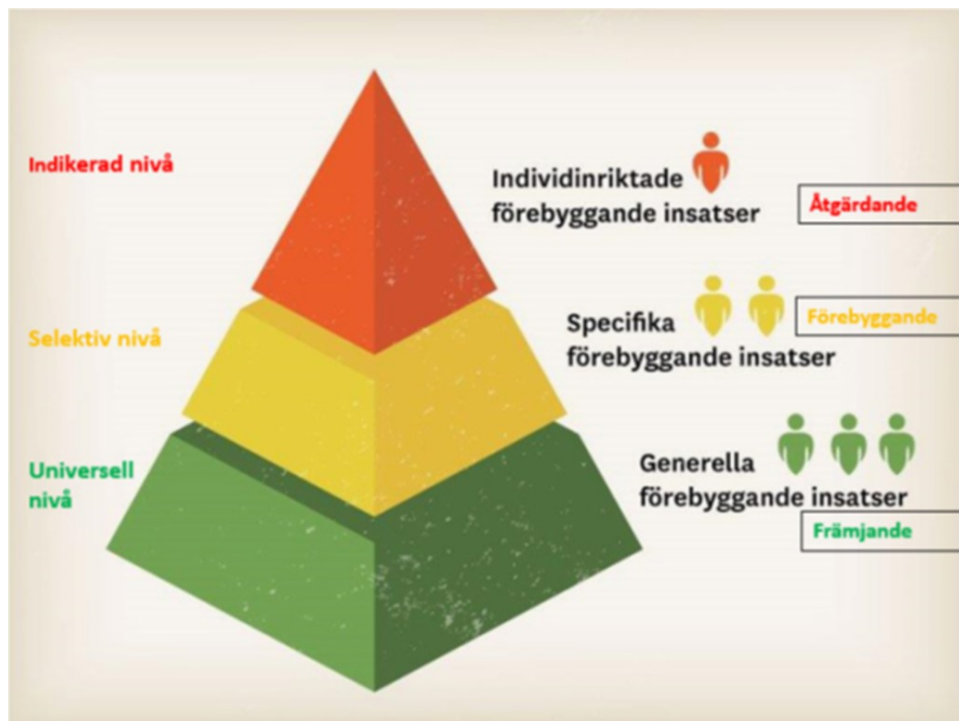
Länsstyrelsen
Örebro län

Region Örebro län

Insatser i norra länsdelen utifrån preventionsnivå

Universell nivå

Mödrahälsovård
BVC (0-6 år)
Föräldragrupper via MHV/BVC
Utökade hembesök (0-18 mån)
Familjecentral (0- 6 år)
ABC (3-12 år)

Selektiv nivå

Familjebehandling öppen ingång
Familjerådgivning
Barn som anhöriga
Barn med övervikt/fetma
BIFF (Barn i föräldrars fokus)

Indikerad nivå

Familjebehandling enligt beviljat beslut
Familjesamverkansteamet